

Fuster i la construcció d'una realitat unitària

Teresa CABRÉ I CASTELLVÍ
Presidenta de l'Institut d'Estudis Catalans

La magnitud de la figura de Joan Fuster mereixia una gran celebració amb motiu del centenari del seu naixement. I així ha estat perquè la participació dels governs de Catalunya, el País Valencià i les Illes Balears li han donat una dimensió simbòlica només reconeguda quan un personatge representa a ulls de pràcticament tothom el conjunt dels territoris de llengua i cultura catalanes.

L'any del centenari del naixement de Fuster coincideix amb el trentè aniversari de la seva mort i amb el seixantè aniversari de la publicació de *Nosaltres, els valencians*, una obra que, juntament amb la guia *El País Valencià* publicada el 1962, va posar en escena els pilars de conscienciació de ser un sol poble que parla una sola llengua, amb accents diferents, però una sola llengua. La denominació *Països Catalans*, que alguns rebutgen, és la mostra d'una unitat, internament variada, de la qual s'emfasitzava aleshores, i encara ara, la coincidència per damunt de la diferenciació.

Es diu que «el nom no fa la cosa», però el que és cert és que un nom ajuda a percebre una realitat no explícita. La denominació *Països Catalans* va donar nom a una realitat unitària virtual i la va fer esdevenir conscient en els territoris identificats per una sola llengua i per una tradició cultural, malgrat les diferències. Només per aquest fet, Fuster és un personatge clau en la cultura i la identitat catalanes. Va posar les bases per al desvetllament del sentit nacional valencià en el marc dels Països Catalans. I pel seu simbolisme lingüístic, cultural i polític va ser perseguit i condemnat pels poders fàctics de la dictadura.

Més enllà d'assagista, dietarista, historiador, crític literari i poeta, Fuster va ser un activista cultural, un referent per a les generacions del període anterior a l'acabament de la dictadura i els primers anys de la recuperació de la democràcia i els governs autonòmics.

Fuster, membre de l'Institut d'Estudis Catalans des de 1978, home amb un sentit crític permanent, un humor corrosiu punyent, impertinent i escèptic, pro-

vocador, compromès amb el seu país i amb una llengua que defensava pel simple fet «d'estar maltractada i ser la seva», mereix aquest any un homenatge plural de tota la comunitat que va contribuir a definir i per la unitat de la qual va lluitar sense decaure ni renunciar a allò que creia.